

Córka zegarmistrza

KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI

Córka zegarmistrza

TEATRZYK „ZIELONA GĘŚ”

MA ZASZCZYT PRZEDSTAWIĆ:

TRAGEDIĘ W JEDNYM AKCIE

W TRZECH ODSŁONACH

PT.

OSOBY:

STARY ZEGARMISTRZ — ofiara raków z koprem

MANUELA — jego córka

NIONIO — daleki krewny bliski obłądu

FRANCISZEK — szatański lowelas¹

Rzecz dzieje się w znacznej mierze w Milanówku.

ODSŁONA PIERWSZA

ŚPIEW FRANCISZKA ZA SCENĄ

na znaną nutę góralską

Hej, chrząszcz brzmi wrzkomo² w życie,
hej, wiatry dmie od lasa,
hej, nie masz to jak życie
starego lowelasa!

Starość, Pożądanie

MANUELA

z westchnieniem

Ach, to znowu Franciszek! Poznaję jego bas-baryton³. Drzę cała. On znowu tu przyjdzie i będzie mnie znowu napastował swoją obleśną miłością. Piękna kobieta jest jak podłoga. Ciągle ją ktoś musi napastować.

Kobieta, Przemoc

spogląda na zegarek

Za chwilę znowu obiad. I mój zgrzybiały ojciec znowu wyjdzie ze swojej pracowni, gdzie dzień i noc kukają drewniane kukulki oraz tykają niezliczone zegary. A na obiad znowu raki. Raki okrążyły rok. A ty jak się czujesz, Nionio?

NIONIO

Lepiej. A właściwie gorzej. Znowu nie spałem całą noc. Łupież mnie męczył. Do świtania drapałem się w głowę.

MANUELA

Najlepiej byś się ostrzygł, Nionio. Z tą czupryną wyglądasz jak potwór. A na łupież najlepiej posmarować benzyną. Masz tu fłaszeczkę.

¹lowelas (daw.) — kobieciarz, uwodziciel. [przypis edytorski]

²wrzkomo (daw.) — rzekomo, jakoby. [przypis edytorski]

³bas-baryton — głos męski łączący cechy średniego (barytonowego) i najniższego (basowego) zakresu. [przypis edytorski]

NIONIO

zlewa obficie czuprynę benzyną, podpala ją zapalką i — płacząc — schodzi z płonącą czupryną ze sceny

MANUELA

patrząc w ślad za odchodzącym Nioniem
Chwila rozrywki i znowu szaro.

ŚPIEW FRANCISZKA ZA SCENĄ

coraz donośniej

Hej, chrząszcz brzmi wrzkomo w życie,
hej, wiatry dmie od lasa,
hej, nie masz to jak życie
starego lowelasa!

MANUELA

Franciszek już jest w ogrodzie. Za chwilę będzie u moich stóp. A może oddać mi serce i w ten sposób wyzwolić się z bagna raków i zegarów?

Śpiewa

„Gdzieś jest daleki świat,
gdzieś magnolie...”

STARY ZEGARMISTRZ

przebiega przez scenę z ogromnym rakiem przyczepionym do końca nosa
A raki, psiakrew, znowu były niedogotowane!

FRANCISZEK

wchodzi w monokla⁴, z kwiatami i brylantami

Manuelo, przed minutą powiedziałem sobie: dziś albo nigdy. Manuelo, musisz być moją. Manuelo, ja cię kocham do szaleństwa. Precz z Milanówkiem⁵! Ja ci otworzę nowe perspektywy. Ja cię będę nosił na rękach. Ja cię wyrwę z tego Milanówka, z tego arcybagna raków i zegarów i na rękach zaniosę cię do Warszawy, gdzie — przytuleni do siebie — spędzimy resztę naszego doczesnego życia w wytornym café „Kopciuszek”!!

Miłość, Szaleństwo,
Marzenie

MANUELA

Jam twoja.

ODSŁONA DRUGA

FRANCISZEK

zanosi Manuellę do Warszawy na rękach

ODSŁONA TRZECIA

KOMENTATOR

I minął pewien okres czasu. Szatański lowelas Franciszek zostawił Manuellę na bruku z pięciorgiem dzieci, a sam poniósł zasłużoną śmierć od pioruna, zapadłszy uprzednio na nieuleczalną chorobę i stoczywszy się na dno rozpusty, z którego to dna już nie mógł wydostać się na powierzchnię tak zwanych zjawisk. Skonał w Pogotowiu Ratunkowym na ceratowej kanapie ze słowami: „Miłość mi wszystko wybaczy”⁶.

Śmierć, Kara, Piorun,
Choroba

A czy stary zegarmistrz wybaczył swojej córce? Zobaczymy. Oto widzimy ją, Manuellę, gdy — obciążona pięciorgiem maleństw — stoi z wyciągniętymi błagalnie ramionami na progu gabinetu swojego ojca.

⁴*monokl* — pojedyncze szkło korekcyjne noszone na jedno oko, zwykle z łańcuszkiem, używane w celach optycznych bądź wyłącznie jako charakterystyczny element stroju. [przypis edytorski]

⁵*Milanówek* — miasto w woj. mazowieckim, nieopodal Warszawy. [przypis edytorski]

⁶„*Miłość mi wszystko wybaczy*” — nawiązanie do przeboju międzywojennej Polski pt. *Miłość ci wszystko wybaczy*, do której słowa napisał Julian Tuwim. [przypis edytorski]

STARY ZEGARMISTRZ

stoi odwrócony plecami

MANUELA

Ojcie, zaklinam cię, przebac! Przecie powiedziałeś kiedyś, że mi wszystko zawsze przebacysz. Czemu więc nie odwrócisz się do mnie twarzą?

STARY ZEGARMISTRZ

głucho

Przebaczam ci, Manuelo. Ale twarzą odwrócić się do ciebie nie mogę. Ja od dłuższego czasu stoję, siedzę, leżę i chodzę tylko tyłem. Fatalne skutki jedzenia raków.

KURTYNA

spada z loskotem

9 października 1949

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/galczynski-corka-zegarmistrza/>

Tekst opracowany na podstawie: Konstanty Ildefons Gałczyński, *Próby teatralne 3*, wyd. Czytelnik, Warszawa 1979.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach biblioteki Wolne Lektury (wolnelektury.pl). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Fundację Wolne Lektury.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Dagmara Śniowska, Ilona Kalamon, Kornel Myczko.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).